

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΕΝΤΑΞΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ
ΚΑΙ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (ΓΥΜΝΑΣΙΟ)

Έργο: «Ενταξη παιδιών παλιννοστούντων και αλλοδαπών στο σχολείο - για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Γυμνάσιο)»

Επιμορφωτικό Σεμινάριο

*«Κοινωνικές σχέσεις μαθητών με πολιτισμικές
ιδιαιτερότητες σε ελληνικές τάξεις»*

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ

1, 5 & 8 Δεκεμβρίου 2007
Θεσσαλονίκη, Ξενοδοχείο Capsis
Μοναστηρίου 18

**Κοινωνικές σχέσεις στη σχολική τάξη μαθητών που χαρακτηρίζονται
από πολιτισμικές ιδιαιτερότητες**

**Κωνσταντίνος Μπίκος
Αναπληρωτής Καθηγητής,
Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής Α.Π.Θ.**

Επισημαίνεται η δομή και λειτουργία της σχολικής τάξης ως μίας ομάδας συνομηλίκων και τονίζεται η βαρύτητα που έχουν οι κοινωνικές σχέσεις μεταξύ των συνομηλίκων για την κοινωνική, συναισθηματική και νοητική τους ανάπτυξη. Με αφορμή την παρουσία των παιδιών με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες θεματοποιείται το πρόβλημα των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων, που μπορεί να επηρεάζουν τις σχέσεις των συμμαθητών και αναλύεται ειδικότερα η επίδρασή τους στην αντιμετώπιση του διαφορετικού. Για την καλύτερη γνώση των σχέσεων στην τάξη προτείνεται η κοινωνιομετρική μέθοδος, με την οποία ο εκπαιδευτικός μπορεί να αποκομίσει αξιόπιστα και ενδιαφέροντα στοιχεία για την κοινωνική θέση και τις σχέσεις των μαθητών που τους χαρακτηρίζουν πολιτισμικές ιδιαιτερότητες. Αναλύεται η λειτουργία των φιλικών κλικών και παρατίθεται ο προβληματισμός σχετικά με τα αίτια και τις συνέπειες της κοινωνικής απομόνωσης συγκεκριμένων μαθητών. Τέλος προτείνονται εναλλακτικές δυνατότητες παιδαγωγικών χειρισμών για τη βελτίωση της συνοχής της ομάδας της τάξης, όπως και για την ατομική βοήθεια σε μαθητές που μειονεκτούν από άποψη κοινωνικών σχέσεων.

Οικογενειακό περιβάλλον και σχολικές επιδόσεις σε πολυπολιτισμικές κοινωνίες

Ελένη Νημά
Καθηγήτρια Ειδικής
Παιδαγωγικής Ακαδημίας

Η συνεργασία μεταξύ σχολείου και οικογένειας σήμερα είναι επίσημα θεσμοθετημένη προκειμένου να επιτυγχάνονται κατά τον μέγιστο βαθμό οι σκοποί της αγωγής και της εκπαίδευσης.

Το σχολείο λαμβάνει σοβαρά υπόψη του και αξιοποιεί το πολιτιστικό κεφάλαιο και τα κίνητρα μάθησης που φέρνει το παιδί από την οικογένειά του, τα οποία, αν η δεύτερη εμπλουτίζει και τροφοδοτεί διαρκώς, διευκολύνουν σημαντικά το έργο του σχολείου.

Όταν όμως η προηγούμενη συνθήκη διαταράσσεται, προκύπτουν προβλήματα στη συμπεριφορά και στις επιδόσεις των μαθητών, τα οποία συχνά κανένα σύστημα (οικογένεια ή σχολείο) δεν θέλει να χρεωθεί, με αποτέλεσμα να μένουν αβοήθητα τα παιδιά που εμφανίζουν το πρόβλημα και ιδιαίτερα εκείνα που προέρχονται από ευπαθείς ομάδες.

Τέτοιες καταστάσεις είναι περισσότερο συχνές στις σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες και η αποτελεσματική αντιμετώπισή τους είναι εφικτή στο πλαίσιο της αμοιβαίας κατανόησης και της συνεργασίας μεταξύ

Ζητήματα διαπολιτισμικής επικοινωνίας σε σχολεία πολιτισμικού πλουραλισμού

Χρήστος Τσιρώνης
Κοινωνικός Ερευνητής

Ποικίλες εκφάνσεις πολιτισμικού πλουραλισμού με γλωσσικές, εθνοτικές, θρησκευτικές και άλλες διαστάσεις ενσωματώθηκαν σταδιακά σε όλο σχεδόν το συστημικό φάσμα της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας. Συνακόλουθα, η εκπαιδευτική πραγματικότητα σήμερα χαρακτηρίζεται από τη συνύπαρξη ποικίλων πολιτισμικών αναφορών στη σχολική τάξη.

Βασικοί στόχοι κάθε εκπαιδευτικής πρωτοβουλίας που επιδιώκει να διασφαλίσει συνθήκες ισοτιμίας και σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο ελληνικό σχολείο είναι η ανάπτυξη ικανοτήτων διαχείρισης των προκλήσεων της διαπολιτισμικής επικοινωνίας και η ανάδειξη εκπαιδευτικών μεθοδεύσεων που ευνοούν την ενσωμάτωση, τη συμμετοχή, τη συνεργασία, το σεβασμό όλων των μαθητών.

Στο πλαίσιο μιας περιεκτικής περιγραφής μπορεί να ειπωθεί ότι η ανάπτυξη της ενσυναίσθησης, η κατανόηση των στρατηγικών διαπολιτισμικής επικοινωνίας και η εφαρμογή συνεργατικών πρακτικών και επιλογών είναι τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα των δράσεων διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στο σχολείο. Προϋπόθεση εμπέδωσης των παραπάνω είναι εκπαιδευτικοί και μαθητές να προσεγγίσουν κριτικά τόσο τον «ορίζοντα νοήματος» που προσφέρεται στο πλαίσιο της δικής τους πολιτισμικής αναφοράς όσο και τον πολιτισμικό πλουραλισμό ως μια γόνιμη πρόκληση εμπλουτισμού και βελτίωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν συγκεκριμένες αρχές οργάνωσης του σχολικού μαθήματος και των δυνατοτήτων κοινωνικής αλληλεπίδρασης στη σχολική τάξη και το σχολείο γενικότερα. Θα γίνει ακόμη κριτική διερεύνηση βασικών προϋποθέσεων ισότιμης και γόνιμης εκπαιδευτικής διαδικασίας σε πολυπολιτισμικό

περιβάλλον και θα παρουσιαστούν προτάσεις που ευνοούν την κοινωνική ενσωμάτωση όλων των μαθητών

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Appadurai, A., *Modernity at large*, Minneapolis, Univ. Of Minnesota Press, 1996
- Ball S., *Sociology in focus education*, London-New York 1986.
- Bennet, M., *Basic concepts of intercultural communication*, Yarmouthe, Intercultural Press, 1998
- Blommaert, J., *How much culture is there in intercultural communication?*, in: Blommaert, J. and Verschueren, J. (eds.), *The pragmatics of intercultural and international communication*, Amsterdam, Benjamins, 1995, pp. 13-31
- Council of Europe and European Commission, *T-KIT intercultural learning 4*, Strasbourg: Council of Europe publishing, 2000
- Council of Europe, *Compass. A Manual on Human Rights Education with Young People*, Council of Europe, May 2002
- European Commission, *Equal Rights in Practice: Basic Views 2004*, Luxemburg: Official Publications of European Communities 2004.
- Furlong A.– Cartmel F., *Young People and Social Change. Individualization and Risk in Late Modernity*, Buckingham: Open University Press, 1997.
- Giddens A., *Modernity and Self-Identity. Self and Society in the Late Modern Age*, Cambridge: Polity Press 1991.
- Hannerz, U., *Cultural Complexity*, N. Y., Columbia Univ.Press, 1992
- Jeffs T.- Smith M. (eds.), *Welfare and Youth Work Practice*, London 1988 (Macmillan).
- Urry J., *Sociology Beyond Societies: Mobilities for the Twenty- First Century*, London- N. York: Routledge, 2000.
- Weaver, G. R., “Understanding and coming with cross-cultural adjustment stress”, in: Paige, R. M. (ed.), *Education for the intercultural experience*, Yarmouth (ME), Intercultural Press, 1993
- Γκότοβος Α., *Εκπαίδευση και. Ετερότητα Ζητήματα Διαπολιτισμικής Παιδαγωγικής*, Αθήνα: Μεταίχμιο, 2002
- Δαμανάκης Μ., *Η εκπαίδευση των παλιννοστούντων κι αλλοδαπών μαθητών στην Ελλάδα. Διαπολιτισμική προσέγγιση*, Αθήνα, Gutenberg: 1998.
- Κάτσικας Χ. –Πολίτου Ε., *Εκτός τάξης το "διαφορετικό"*, Αθήνα: Gutenberg: 1999

-Τσιάκαλος Γ., Οδηγός Αντιρατσιστικής Εκπαίδευσης, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2000.

-Τσιρώνης Χ. - Δεμίρη Φ. (επ.), *Εναισθητοποίηση Μαθητών στα Ανθρώπινα Δικαιώματα*, Θεσ/νίκη: ΑΡΣΙΣ- Γραφείο Αγωγής Υγείας Ανατολικής Θεσσαλονίκης, 2005.

-Τσιρώνης Χ., *Κοινωνικός Αποκλεισμός και Εκπαίδευση στην Ύστερη Νεωτερικότητα*, Θεσσαλονίκη: Βάνιας, 2003.